

GÜVENLİK KONSEYİ TARAFINDAN OLUŞTURULAN ADLİ TIP MÜESSESESİ KANUNU DEĞİŞTİRİLMESİ VE YENİ KANUN TASARISI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLER*

Adnan Öztürel**

Adli Tıp Hukuku ilgilendiren konularla uğraşan bir uzmanlık dalı olarak kabul edilmektedir. Tarihin çok eski devirlerinden beri adalet uygulamalarından tıpsal, olumlu buluşlardan yararlanmıştır. İnsanın mesnel ve tinsel şekilde zarar gördüğü olaylarda, hekimlerin görüşlerine baş vurması Adli Tıbbın doğuş nedeni olmuş, çağdaş Adli Tıp alanı pek çok genişlemiş ve Adli Tıba yakından ilgili yan dallar oluşmuştur. Hukuk uygulamasında, her türlü modern tıpsal buluşlar, Adli Tıp kapsamında yer almıştır. İnsan haklarının, olumlu bir şekilde verilmesinde, çağdaş Adli Tıp büyük rol oynamaktadır.

Biyoloji, Patoloji, Toksikoloji, Psikiyatri, Kriminoloji, Atomik araştırmaların dev adımlarla ilerledikleri günümüzde, gerçeklerin ortaya çıkarılması için seferber olunmaktadır. Adli Tıp çok geniş bir bilim dalı niteliğine kavuşmuş olup, yeni buluşlar uygulama alanını hukuk sınırlarına almıştır. Olay yerinde bulunan bir kaç damla kan lekesi, bir çok cürüm delilini ortaya çıkarmaktadır. Vücutta saptanan, basit organik yıkıntılar önemli bir cinayeti, bir kaç adet kıl, büyük bir hırsızlık olayını veya öldürüyü ortaya çıkarmaktadır. Atomik araştırmalar zehirlenme ve toksik madde saptanmasında kullanılmaktadır. Elektronik mikroskopi, organ veya nesneyi pek çok büyütmede, gözle görü bilgilerini değiştirmiş, Adli Tıp Bilimini hukuk uygulama alanında, kullanılmasını kesin şekilde zorunlu hale getirmiştir. Bundan dolayı, Resmi Bilirkişiliğin bir örneği olan, devlet tarafından masrafları sağlanan Adli Tıp Müessesesinin gelişmesi zorunluğu da ortaya çıkmış bunu bir sınıra kadar olsa dahi sağlamak için Adli Tıp Müessesesi Kanununda, Adli Tıp Kurumu Kanunu ismi altında bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler, Türk Adli Tıbbının çağdaş şekilde çalışmasını sağlamayacaksa da bir düzeyde, daha olumlu hale gelmesi bakımından yarar sağlayacaktır.

* Kanun görüşülmesi bitmiş olduğu, yakında yayınlanmasının mümkün bulunduğu kanısı yaygındır.

** A.Ü. Adli Tıp Bilim Dalı Birimi Yöneticisi.

Dünyadaki Adlî Tıp tarihçesi ve bugünkü durumunu kısaca gözden geçirmek, Memleketimizdeki Adlî Tıp organizasyon ve günümüzdeki vaziyetini açıklama bakımından yararlı olacaktır.

Dünyadaki yazarlar Adlî Tıbbî çeşitli yönleriyle ele almışlar ve tarif etmişlerdir. Fransız yazarı Ambroise Pare «Adlî Tıp rapor bilimidir. Tıpsal verileri derleyip, hukuka yarıyanlarını alarak, bunları hukukçunun anlayacağı şekilde rapor ile yazı haline dökmektir» demiştir. Orfila ise «Adlî Tıp çeşitli hukuk konularını, tıpsal bilgilerle aydınlatan, hukukçuların, kanunları uygulamasına yardım eden bir bilim dalı» şeklinde yorumlamıştır. Deverji «Adlî Tıp, Fiziksel ve tıpsal dokümanları Adlî olaylarda, bazı kanunlara uygulamadır» diye tanımlamıştır. Briand ve Charde ise «Adlî Tıp, raporlarda, Tıp ve yardımcı Tıp Bilimlerini uygulayan, bir bilim dalıdır» demiştir. Littré ise «Fiziksel, moral ruhsal konularda, hukuk sorularını, tıp bilgileri uygulayarak çözen bir tıp dalıdır» demiştir. Piga «Hukuk içinde Tıp» deyimini kullanmıştır. Yazarların çoğu ise yazımızın başlangıcındaki tanımı kabul etmektedir.

Milâttan önce 3000 yıllarında, Mısır Kanunlarında, cürüm, veraset, evlilik konularında hekimlerin bilgilerine baş vurulmuştur. İlk Adlî Tabip olarak Mısır'lı İmhotemp isimli hekimi tanımaktayız. İlk Adlî Tıp raporu olarak, Milâttan önce 44 yılında, Jül Sezar'ın, 23 bıçak darbesiyle öldürülmesinden sonra, Antistius tarafından düzenlenen ve bu olayda ölüm sebebinin göğüs içine giren bıçak yarası olduğu bildirilen rapor kabul edilmektedir. İlk otopsi 1111 yılında, ilk Adlî otopsi ise 1374 yılında Fransa'nın Montpellier Tıp Fakültesinde yapılmıştır. Memleketimizde ilk otopsi, bazı yazarlara göre 1941, bazı yazarlara göre ise 1843 yılında, yani, Fransa'da yapılan otopside 500 seneye yakın bir zaman sonra oluşturulmuştur. Almanya'da Tıpla ilgili kanunlar toplanarak, yayınlanmış, böylece ilk bilimsel ve hukuksal yönden Adlî Tıp yayını yapılmıştır (1150). 1605 yılında Fransa'da Ambrois Pare tarafından «Traite de Rapports en justice» isimli yapıt yayınlanmıştır. Amerika Birleşik Devletleri, Fransa ve İtalya, Almanya Adlî Tıp araştırmaları yapan ve yayınlayan devletlerin arasında ön sırayı almaktadırlar. Bütün dünyada 30'a yakın Adlî Tıp Dergisi yayınlanmaktadır.

Adlî Tıp Kurumunca yapılan çalışmaların, çok eski zamanlardan beri memleketimizde başladığını, fakat gelişemediğini, yeter derecede eleman yetiştirilmediğini görüyoruz. Memleketin hekim gereksinimi çok fazla olduğundan ve Adlî Tıp Uzmanlarına maddi, nesnel ve manevi, tinsel bir ayrıcalık da tanınmadığından, hekimler Adlî Tıba rağbet etmemektedirler. Memleketimizde, çok eski devirlerde Adlî Tıbbın başladığı, fakat belge yetersizliği nedeni ile açığa kavuşamadığı anlaşılmaktadır. Adlî Tıbbın çalışmalarını engelliyen, önemli koşullarda oluşmuştur. II. Beyazıt zamanında (1496), Şeyhülislâm, Mevlâna Âââddini Aliyyül Arabi «Otopsi yapan ve teşebbüs edenlerin kâfir olacakları şeklinde» fetva vermiştir.

Adlî Tıp uğraşısı, 1827 yılında Mektebi Funun Tıbbiyei Şahanede kurulan, Adlî Tıp işlerini de düzenliyen «Meclisi Umuru Mülkiyei Tıbbiye»nin oluşumu ile resmi nitelik almıştır. 1840 yılında, Ceza Kanununnamei Humayun çıkarılmıştır. Bu kanunnamede ilk defa bilirkişiliğin ön görüldüğü saptanmıştır. Ölü ve canlılarda Adlî Tıp muayeneleri yapılması esası konmuştur. İlk otopsi Prof. Bernarde tarafından, 1841 veya 1843 yılında yapılmıştır. Mektebi Funun Tıbbiyei Şahanede, ilk Adlî Tıp dersi 1849 yılında Dr. Servicen Bey tarafından verilmiştir. 1879 yılında çıkarılan Ceza Kanunu ile, sağlıkla ilgili olaylarda, hekim muayenesi zorunlu kılınmıştır. 1908 yılında, İstanbul'da morg kurulmuştur. 1917 yılında Sıhhiye nezaretine bağlı olan Tababeti Adliye Şubesi kurulmuştur. Bu kuruluş, bugünkü Adlî Tıp Kurumu temelini oluşturmuştur. 1926 yılında 813 sayılı Adlî Tıp Müessesesi Kanunu çıkarılmıştır. Bu kanunda, 1953 yılında, bazı değişiklikler yapılmış, bilhassa yeni oluşumlu, Adlî Tıp Meclisi kurulmuş, 6119 sayılı kanun çıkarılmıştır. Bu Kanunda da 1967 yılında bazı önemsiz değişiklikler yapılmıştır.

1953 yılında çıkarılan 6119 sayılı kanun ,Adlî Tıp Müessesesi, iş kapasitesi ve bilimsel yönden günün gereksinmelerini karşılamaz hale gelmiştir. Aradan geçen 27 yıl içinde iş kapasitesi çok artmıştır. 1945 yılında, Adlî Tıp Kurumu Şubelerine gelen iş adedi 2182 iken 1975 yılında, bu rakam 150.000 olmuş, 7-8 kat artma görülmüştür. Adlî Tıp Meclisi 1955 yılında 3000 dosya incelemiş iken, 1971 yılında 32794 dosya incelemiş, 1975 yılında bu rakam 23451 dosyaya düşmüştür. Bu düşme Adlî Tıp Meclisine kadro ve uzman bulunamaması nedeni ile, fazla iş çıkaramamasından, bir çok dosyanın başka kurumlara gönderilmesinden olmuştur. 6119 sayılı kanun, işlerliğini, önemli ölçüde kaybetmiştir. 6119 sayılı kanunda yapılan son değişikliklerin, günümüz gereksinmesini tam olarak karşılayacağı iddia olunamaz.

Bugün Adlî Tıp Dalı, nesnel ve tinsel destek, iyi yetişmiş, doğruluğuyla tanınmış, çok önemli işlerin verileceği, çok harcamayı gerektirir bir tıp dalı haline gelmiştir. Kanun değişikliği yanında, her yönden yeterince olanak ve para temin edilmesi gerekirdi, yeterli para verilmemiştir. Türk Adlî Tıbbının koşullar sağlanınca, Uluslararası sözü geçen, bilimsel niteliğe, geç ve güçte olsa, kavuşabileceği kanısındayım.

6119 sayılı kanun 12 Eylül'den önce, bazı değişiklikler yapılarak Türkiye Büyük Millet Meclisine gelmiş, Millet Meclisinde görüşülmüş, Senato'ya sevk edilmişti. Senatoda bazı değişiklikler daha yapılmış, Millet Meclisi bu değişiklikleri benimsemiş ve acele kaydı ile gündeme alınmıştı. 12 Eylül'de Adlî Tıp Müessesesi Kanunu, Millet Meclisi gündemine alınmış olup sıra beklemekteydi. Bu kanun kapsamından, yapılan değişiklikleri bir makalemden (A. Hukuk Fakültesi Dergisi 1979. Cilt 36 sayı 1-4 de) yayınlamıştım. Bu makalenin içinde bulunduğu dergi 1981 yılı Ekim ayında yayınlanmıştır.

6119 sayılı Kanun Adalet Bakanlığı tarafından tekrar gözden geçirilmiştir. Adalet Bakanlığı tarafından Memleketimizin bu konuda uzman olanların, Üniversite, Tıp Fakülteleri Adli Tıp Öğretim Üyelerinin fikirlerine baş vurmamıştır. Kanun yine bazı değişikliklere uğramıştır. Adalet Bakanlığı, yalnız Adli Tıp Müessesesi Reisi önerilerini ön plana alarak, bu kanun üzerinde daha önce, yetkili uzmanlarca verilen önerilere değer vermemiştir. Kanunu olgunlaştırıcı olarak, kısa süre hızla çalışacak bir komisyon kurmak lüzumunu duymamıştır. Adalet Bakanlığı tarafından bu şekilde oluşturulan kanun Güvenlik Konseyine gönderilmiştir.

Güvenlik Konseyince kurulan komisyon 10.9.1981 tarihinde başlamış, 30-35 saat süren 4 toplantı yapmış, kanunu olumlu şekle sokmaya çalışmıştır. Komisyon-da Güvenlik Konseyi yardımcılarından 2 Hakim Albay, Adalet Bakanlığı temsilcisi, Adli Tıp Müessesesi Reisi, Yargıtay, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı temsilcisi (Eczacı), Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi temsilcisi (Adli Tıp Öğretim Üyesi), aynı üye A.Ü. Hukuk Fakültesi temsilcisi (A.Ü. Tıp Fakültesi Adli Tıp Öğretim Üyesi), Baro temsilcisi (A.Ü. Hukuk Fakültesi Ceza Kürsüsü Öğretim Üyelerinden bir kişi) bulunmuştur. Yalnız bir toplantıya İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp Kürsüsü Öğretim Üyesi katılmıştır. Ekseriyeti Adli Tıp Uzmanı ve Adli Tıp Öğretim Üyelerinden oluşmayan bir komisyonca kanunun hazırlanması üzücü olmuş, oluşturulan kanunda Memleket Adli Tıbbi ufuklarında beklenen aşamayı sağlayacak nitelikte bir kanun olmamıştır. Kanunun eleştirisini, 36 yıllık bir Adli Tıpcı olarak üzüntü ile yapmaktayım.

6119 SAYILI, ADLİ TIP MÜESSESESİ YASA TASARISINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER :

Adli Tıp Müessesesi ismi, Adli Tıp Kurumu şeklinde değiştirilmiştir. Kanunun çeşitli maddelerinde yapılan ana değişiklikler Adli Tıp Meclisi Genel Kurulu, Adli Tıp İhtisas Kurulları, Adli Tıp İhtisas Daireleri ve Şubeleri, Adli Tıp Kurumu Grup Başkanlığı, Adli Tababet Şube Müdürlüğü ismiyle, 2 hekimli, laboratuvarıda olan yersel araştırma odaklarına dönüştürülmesi ile, Döner Sermaye kurulması, Kurumda çalışan Üniversite Öğretim Üye ve Yardımcılarının maddi olanak sağlanması, Öğretim Üyelerinin Üniversiteden almakta oldukları maaş ödenek v.s. tazminatlarına dokunulmadan ayrıca ayda 1-1,5 maaş ve senede Döner Sermayeden 1 maaş, yapılan işe göre prim verilmesi idari personelin artırılması, yeter sayıda raportör bulunması ,2 yıl çalışmış Hükümet Tabiplerinin yönetmelikle düzenlenecek bir kurstan geçirildikten sonra Adli Tabip olarak çalıştırılması esası konmuştur. Yabancı memlekete gidecek, dönünce de Adli Tıpta çalışacak hekim ve hekim adaylarına yabancı memleketteki, eğitim süresince, diğer öğrencilerden 2 misli döviz verilmesi ön görülmüştür.

Maddi bakımdan, Adli Tıpta çalışacak hekim ve personele büyük bir yardım sağlanamamıştır. Şimdilik hekimlere verilecek maddi olanak belli değildir.

Bu Kanunda Adli Tıba hekim sağlanması, Adli Tabip yetiştirilmesi bakımından, yeterli önlem alınmamıştır. Kanımızca Adli Tıp Kurumu yine yeterince hekim bulamayacak, eksik kadrolarla çalışacak, memleket gereksinmesini sağlayamayacaktır.

Yeni Kanunda Kurumun görevi, 6119 sayılı kanundaki gibi olacaktır. Kanunda yapılan ana değişiklikleri aşağıdaki bölümlerde özetlemek olanağı vardır.

1 — ADLİ TIP KURUMU AÇILIŞINDAKİ DEĞİŞİKLİKLER :

6119 sayılı Kanunda Adli Tıp Kurumu bir tane idi ve Adalet Bakanlığı gerekli gördüğü yerlerde Morg, Kimyahaneye, Müşahedehane gibi şubeler açabiliyordu. Yeni Kanunda ise, Adalet Bakanlığının gerekli gördüğü yerlerde tam teşekküllü Adli Tıp Kurumu açabileceği; örneğin Ankara'da, İzmir'de, Adanada v.b. yerlerde, Adli Tıp Meclisi ve Adli Tıp Şubelerinin tümü kurulabileceği Bakanlık Yüksek Hakimler Kurulu görüşünü aldıktan sonra, bu kurumların görev çevrelerini belirleyeceği Adalet Bakanlığınca benimsenmişse de sonradan vaz geçilmiştir.

Adli Tıp Kurumunun gerekli yerlerde açılma olanağının sağlanmaması Adli Tıbbın gelişmesi için önemli bir kayıptır.

2 — ADLİ TIP MECLİSİ OLUŞUMUNDAKİ DEĞİŞİKLİKLER :

6119 sayılı Kanundaki Adli Tıp Meclisi Birisi Başkan olmak üzere 9 üyeden oluşuyordu. Değişik Tıp Dalı Uzmanlarından olan 9 üyenin aynı adette yani 8 adet üyesi bulunuyordu.

Yeni Kanunda Adli Tıp Meclisi 5 adet ihtisas dairesi bölümünden ve bu bölümlerin üyelerine başkanında katılmasıyla oluşan, 26 kişilik bir örgüttür.

İhtisas Dairelerinin görevleri, hangi işlere bakacakları kanunda belirtilmiştir. Bu görevler dışında bir görev geldiği takdirde 5 daire göreve bakacaktır.

26 kişilik Adli Tıp Meclisinde eski kanunda bulunmayan Tıp Uzmanları konmuştur. Başkan yokluğundan en kıdemli üye Başkanlık yapacaktır. Adli Tıp Meclisi yükü çok azaltılmış, asıl görev dağılımı oluşumunu aşağıda bildireceğimiz İhtisas Kurullarına bırakılmak istenmişse de yapılamamıştır. 26 kişilik olan Adli Tıp Meclisinin görevi,, başlıca iki bölümde toplanmıştır. Birisi, Adli Tıp İhtisas dairelerinden gelecek, karar verilememiş işleri karara bağlamaktır. İkinci görevi ise, Yargı organlarınca gerekli görülen konuların görülerek karara bağlanmasıdır.

Adli Tıp Meclisi ve İhtisas Kurulları ıgerekirse ilgili kişileri usulüne göre sorgulayabilecek, her türlü tetkikatı yapacaktır. Dosyaların kopyaları, gerekirse asılları üzerinde çalışma yapabilecektir. Eski Kanundaki Adli Tıp Meclisinin acil işleri öne alması hususu kaldırılmıştır. Adli Tıp Meclisinin 6119 sayılı Kanunda bulunan yedek üyelikleri kaldırılmıştır. Kanımızca bu kaldırış yanlıştır. 6119 sayılı Kanunda, Adli Tıp Meclisi toplanması için 9 üyenin bulunması gerekiyordu.

Yeni Kanunda ise toplantı için Kurulun 2/3 üyesinin, yani 17 üyesinin bulunması gerekiyor. Konu ile ilgili Daire Başkan ve Üyeleri, çoğunluğunun toplantıda bulunmaları esası konmuştur. Meclisin, 6119 sayılı Kanundaki gibi, kararları nihai olmakla beraber, Mahkemelerin delilleri serbestce takdir hususundaki yetkilerini kayıtlamıyacaktır. Adli Tıp Meclisi ve kararlarının nihai nitelikli kabul edilmeleri, çağdaş Tıp Bilimleri doğrultusuna aykırıdır. Kurulun, yeniliklerden haberi olmadan vereceği bir kararı bilimsel nitelikte kabul etmek mümkün değildir. Kurulda bulunan, Adli Tıp Uzmanı adedi 5, Patolojik Anatomi Uzmanı 2, Genel Cerrahi 2, İç Hastalıkları Uzmanı 2, (birisi Kalp Hastalıkları Uzmanı olabilir), Patolojik Anatomi 2, Kadın ve Doğum Hastalıkları Uzmanı 2, Sinir Cerrahisi (Nöroşirürji 1), 1 Ortopedi, 1 Akıl, 1 Sinir, 1 Kulak, Boğaz, Burun, 1 Göz, 1 Bakteri ve İntan, 1 Radyoloji, 1 Üroloji, 1 Allerji veya İmmüno-
loji veya Anestezi Reanimasyon, 1 Biyokimya ve Analitik Kimya, 1 Farmakoloji, 1 Anatomi, 1 Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon, 1 Göğüs Hastalıkları Uzmanı vardır. Her Uzmanlık dalından 1 veya 2 kişinin, Adli Tiptan ise 5 kişinin bulunduğu bir kurulun kararı kanımızca nihai, yani son karar olmamalıdır. Bu husus uzun süredir üzerinde durduğumuz bir konudur. Kanunu hazırlayan hukukçular bu hususun konmasında ısrar etmişlerdir. Hekimlerin mesleklerini uygulamaları hususundaki, madde açıklığa kavuşmamıştır. Bu hususta ,Yüksek Sağlık Şurası 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu gereğince görevlendirilmiştir. Halen aynı konu Adli Tıp Meclisinden de sorulmakta, Yüksek Sağlık Şurası kararı değişebilmektedir. Bu, bilimsel bakımdan doğru olmadığı gibi, usul bakımından da doğru değildir. Kanunda bu hususun açıklığa kavuşturulması gerekirdi. Bu gereğin yerine getirilmemesi hekim haklarını zedeler nitelikte bulunmaktadır.

26 kişilik Adli Tıp Meclisinde yeterince raportör bulunması esası kabul edilmiştir. Bu husus işlerin ivediliğini sağlıyacaktır.

3 — ADLİ TIP İHTİSAS KURULLARI KURULUŞU :

5 kişilik ve 5 adet olan İhtisas Kurulları Üyeleri tam sayısı ile toplanacaktır. Üye eksikte diğer dairelerden uzman üye alınacaktır. Çalışma, dosya kopyasından veya aslında yapılabilecektir. Gerekirse ogunun muayenesi, araştırmasını sağlayarak, yürütülecektir. İhtisas Kurulları kararları nihai, son karar değildir. 1953 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu 10 unu maddesine göre, meslek uygularken işlenen hekim suçları, Yüksek Sağlık Şurasında karara bağlamaktadır. Bu hususun Adli Tıp İhtisas Kurullarında görüşülüp görüşülmiyeceği, nihai karar verilip verilmeyeceği hususunda açıklık yoktur.

Kanundaki çok önemli değişiklik, İhtisas Kurullarının kuruluşu olmuştur. 6119 sayılı Kanundaki 9 kişilik Adli Tıp Meclisi bu şekilde 5 er üyeli 5 alt meclise bölünmüştür. Bu ayrıntı çalışmayı hızlandırabilir. İhtisas Daireleri oluşumu ve görevleri tartışılabilir. Pek çok görülen olayların, büyük bir kısmı, bir daire

üzerine yüklenmiştir. Her dairede görevle direkt ilgili 1 Uzman vardır. Bu durum sakıncalıdır. Her dairede, vak'a ile direkt ilgili 2-3 üye olması çok yarar sağlayacaktır. Bütün yük kanımızca her dairede bulunan, vak'a ile direkt olarak ilgili uzman üzerine yüklenecektir. Bu durum çok sakıncalıdır. İşi çok olan İhtisas Dairesine üye bulmak güç olacaktır. İhtisas Daireleri üye adedi en aşağı 7 ilâ 9 olmalıydı. Yeni Kanunla kurulan İhtisas Daireleri ve Dairelerde bulunan Uzman adedi ve sahip oldukları Uzmanlık çeşiti yeterli değildir. İhtisas Daire üye adedi 7-9 olsaydı, Adli Tıp Meclisi Genel Kurulu da bilimsel bakımdan daha kuvvetli olacaktı. Üyelere verilen maaş ve ödenekler yetersizdir. Çok sorumluluğu bulunan ve önemli işler yapacak olan üyelere maaş bakımından ayrıcalık tanınmalıydı. Devlet Memurluğu maaş statüsü ile, Bilimsel Bilirkişilik niteliği taşıyan görev uygulaması, hemen hemen bütün gelişmiş memleketlerde terk edilmiştir. Her bilirkişilik için, devlet memurları ayrı ücret almaktadır.

Kanun önerisinde, bu husus düşünülmüş, yapılan iş oranında, Döner Sermayeden yapılacak yönetmeliğe göre ,ek ödenek verilmesi bulunuyordu. Bunun uygulanmaması Adli Tıp Kurumu gelişme ve çalışmalarını, üye ve diğer personel sağlanmasında aksaklık yaratacağı muhakkaktır.

Yeni Kanunda İhtisas Dairelerinde bulunmayan uzmanlar yerine, dışarıdan o dalın Uzmanını, 6119 sayılı Kanunda olduğu gibi, çağırarak dinleyecek o kişiden rapor alacak ve ilgili makama gönderecektir. Bu yöntem kanımızca sakıncalıdır. Böyle, dışarıdan çağırılıp bilgisine baş vurulacak kişilerin, önceden Adli Tıp Meclisi tarafından ismen saptanmasında ,çok büyük isabet olduğu kanısındayım. Uygulamada bilimsel kişiliğe sahip olmıyanlara baş vurulduğu görülmektedir. Bu yöntem, bilimsel ve usul yöntemine aykırı bulunmaktadır.

4 — ADLİ TIP İHTİSAS DAİRELERİ KURULUŞ DEĞİŞİKLİKLERİ :

Yeni Kanunda Adli Tıp İhtisas Daireleri önemli bir değişiklik getirilmemiştir. Esasen mevcut olan bazı şubelerin alt şubeleri oluşturulmuştur. Mevcut çalışma uygulaması ayrı dallar gibi gruplandırılmıştır. Kimyahane bölümünde çalışan Biyoloji branşı ayrı şube halinde oluşturulmuştur. Fizik tetkikler bölümüne Klimatoloji kısmı eklenmiştir. Klimatoloji kısmının eklenmesi, kanımızca önemli bir gereksinmeye dayanmamaktadır. Trafik Şubesi kurulmuştur.

Trafik Şubesi bazı konularda Adli Tıbbi ilgilendirmekte ise de, ayrı bir şube halinde, Adli Tıp Kurumunda yer alması yerinde bir oluşum, örgütlenme değildir. Trafik Şubesi açılması ile, Adli Tıp Kurumu işlerini artırmaktan başka bir şey yapılmamıştır. Adli Tıp Kurumu içinde, Trafik Şubesi açılması çağdaş, bilimsel koşullara aykırı bulunmaktadır. Morg ve gözlem şubeleri aynı şekilde kalmıştır. Gözlem Şubesinin, eski ismi müşahedehane idi. Gözlem kelimesi, müşahedehane anlamıyla aynı anlamda değildir. Buna başka bir tümleş bulmalıydı veya aynı kalmalıydı. Morg kelimesi de Türkçe değildir. Fakat aynen kalmıştır. Morg

**ADLİ TIP İHTİSAS KURULLARI UZMANLARI ve KANUNLA
BELİRLENEN GÖREVLERİ**

İhtisas Dairesi	Uzmanları	Görevleri
Daire I.	2 Adli Tıp Uzmanı 1 Patolojik Anatomi Uzmanı 1 İç Hastalıkları Uzmanı 1 Genel Cerrahi (Şirürjiden)	Ölüm olguları T.C.K. 448-455
Daire II. Travmatoloji Birinci Dairesi	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Genel Cerrah, Operatör (Şirürjiyen) 1 Sinir Cerrahi (Nöroşirürjiyen) 1 Patolojik Anatomi Uzmanı 1 Kadın ve Doğum Hast. Uzm.	Eşhasa karşı işlenen cürüm. (Kişilere karşı eylemler) TCK. Bab 9 Fasil 2 TCK. 456 1-24 » 457-459 » 460 » Fasil 3 » 461,462,463,464 » 468,469,470,471,472 » 414,415,416,417,418 423,430 » 243,245,271.
Daire III. Travmatoloji İkinci Dairesi	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Kulak B. B. Hast. Uzmanı 1 Ortopedi Uzmanı 1 Röntgen (Radyoloji Uzm.) 1 Göz Hast. Uzmanı	456/3 üçüncü Fıkra Akıl Beden Hast. (456/3) Havas, el, ayak kaybı, söz söy- leme, çocuk yapma kudreti kaybı Çocuk düşürme Tatili uzuv Çehre değişikliği
Daire IV.	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Akıl Hast. Uzmanı 1 İç Hast. Uzmanı 1 Sinir Hast. Uzmanı 1 Toksikoloji Uzmanı	TCK. 46,47,48 Hukuki Ehliyet, vesayet fiili muhavemet vb. meslek hast. Toksikomani
Daire V.	1 Adli Tıp Uzmanı 1 Bakteriyoloji ve İntan Hastalıkları Uzmanı 1 Üroloji Uzmanı 1 Hematoloji Uzmanı	TCK. 445,446 Allerji, İmmunoloji Gıda zehirlenmeleri
Daire VI. Başkan tarafından seçilir	Başkan ve en kıdemli üye 4 Genel Kurul Üyesi	5. Dairenin görevi içine gir- meyen olayları inceleme

(*) Uzmanlık dalları Güvenlik Konseyince değiştirilmiş olabilir.

ölü konan veya ölü üzerinde çalışılan yer anlamına gelmektedir.

Morg ve Gözlem Şubeleri de çağdaş bilim ve araştırmalara göre alt bölümlere ayrılabilseydi yararlı olurdu.

Biyoloji ve Trafik Şubelerinin bölümlenmesi, çalışma bakımından yararlı olurdu. Örneğin; Biyoloji Şubesi içine giren Kan Grupları ve Babalık Tayini, Kan lekelerinden grup tayini başlı başına bir bölüm olabilir. Trafik Şubesi, tıpsal, yol makina ve araçlar olarak bölümlenebilirdi. Daha başka bölümler kurulması da mümkündür. Şubeler kurulmaları yönetmeliğe bırakılmıştır.

6 Adli Tıp İhtisas Şubeleri gereksinmesinin sağlayacak bir «Deney Hayvanları yetiştirme ve besleme, bakım» şubesi kurulması çok yararlı olacaktı. Böyle bir şube kurulmamıştır.

5 — DÖNER SERMAYE KURULMASI :

6119 sayılı Kanunda, Adli Tıp Müessesesi ve Adli Tabipliklerde Döner Sermaye yoktu. Yeni Kanunla «Adli Tıp Kurumunda» Döner Sermaye oluşturulmuştur. Bu oluşma, Adli Tıp Kurumu masraflarına yardım bakımından çok yararlı olmuştur. Adli Tıpta, ilk Döner Sermaye, Ankara Üniversitesi Adli Tıp Kürsüsünde kurulmuş ve çok yararlı olmuştur. Yapılan muayene ve istenen her mütalâa ile dosya tetkiki için, Yönetmelikte hazırlanmış tarifesine göre bir ücret alınmaktadır. Bu ücret günün koşullarına göre, tarife değiştirilerek ayarlanmaktadır. Tam gün çalışma kanunu muayene yapanlara ayrıca bir ücret vermektedir. 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu, Öğretim Üyesi, Tam Gün çalışıyorsa ayrıca ücret vermiştir.

Yeni Kanunla Kurulan Döner Sermaye, yalnız Adli Tıp Meclisine gelen olgulardan, oldukça fazla bir para alacaktır. 1973 yılında Adli Tıp Meclisine 32794 olgu gelmiştir. 1981 yılında bu rakam daha artmış olacaktır. Her olgudan 1000 TL. sı alınsa, 50.000 olgu gelse, alınacak para 50.000.000 olacaktır. Bu para Adli Tıp Kurumu bütçesine büyük katkıda bulunacak, para sağlanması kolaylaşacaktır.

Adli Tıp Kurumu, Döner Sermayesi iyi bir şekilde organize edilirse, devlete fazla yük olmadan kendi kendini idare edebilir.

6 — ADLİ TABABET ŞUBE MÜDÜRLÜKLERİ ŞEKLİNDEKİ DEĞİŞİKLİKLER :

Adli Tabiplikler yerine, Adli Tababet Şube Müdürlükleri kuruluşu yararı tartışılabilir. Bunları yönetecek hekim bulunacağından kuşkuumuz vardır. Kanun hekimlere maddi bakımdan hiç bir yardım sağlamamıştır. Bu husustan daha önce de söz etmiştik.

Adli Tıp Tababet Şube Müdürlükleri il veya ilçelerde kurulabilecek olgulardır. Çalışmalar için yararlı olacaktır. Büyük laboratuvarların işini azaltacaktır.

ADLİ TIP İHTİSAS DAİRELERİ ve ŞUBELERİ

**6119 sayılı Adli Tıp Müessesesi
Kanununa göre**

**Yeni Kanuna göre
Adli Tıp Kurumu Kanunu**

1 - Morg Dairesi Müdürlüğü Bşk.

2 - Gözlem Dairesi Başkanlığı

3 - Fizik Tetkikler Dairesi Başkanlığı

3 - Fizik İncelemeler Şubesi Müdürlüğü

a) Balistik İncelemeler Bölümü

b) Grafoloji ve Daktiloskopik İncelemeler Bölümü

c) Işınlr İnceleme Bölümü

d) Klimatoloji İncelemeler Bölümü

4 - Kimyevi Tahlil Dairesi Başkanlığı

4 - Kimyasal Çözümler Şubesi Müdürlüğü

a) Toksikoloji Çözümler Bölümü

b) Gıdai Maddeler İncelemeler Bölümü

c) Sınai Maddeler İncelemeler Bölümü

d) İlâç ve Muhtelif Maddeler Bölümü

e) Narkotik Maddeler İncelemeler Bölümü

f) Alkolometrik İncelemeler Bölümü

g) Araştırma Bölümü

5 - Biyoloji Dairesi Başkanlığı

6 - Trafik Dairesi Başkanlığı

NOT : Şubelerin teşkili yönetmeliğe bırakılmıştır. Burada gösterilenler muhtemel şubelerdir.

7 — ADLİ TIP MÜESSESESİ KURUMU KANUNDAKİ İDARİ DEĞİŞİKLİKLER :

Adli Tıp Kurumu Başkanının, Adli Tıp Uzmanı olması esas kabul edilmiş, bir Başkan Yardımcısı, bir Genel Sekreter, Personel Müdürü, Personel Müdür Yardımcısı, İdare Müdürü, İdare Müdür Yardımcısı ilave olunmuştur.

8 — Yeni Kanunda, memleketimizin Adli Tıp Meclislerinin müteaddit olmaları, bunlar tarafından verilecek çelişkili önemli olay raporlarında, bulunabilecek uyuşmazlıkları hal ve kesin karara bağlamak üzere Tıp Fakültesi Adli Tıp Öğretim Üyeleri, her Meclisten seçilecek 5 şer üye Adli Tıp Meclis Başkanları, Adli İhtisas Dairesi Başkanlarından oluşan Kurul teşkili yararlı olurdu. Bu kurula Adli Tıp bilimsel uygulama prensiplerini tespit, Adli Tıbbın memleketimizde gelişmesi için, yeni organizasyon yapma, diğer araştırma, çalışma, teşkilâtı durumunu murakabe, yeni yöntemleri uygualtırma görevi ve başka görevlerde verilebilirdi. Bu kurula «Adli Tıp Şurası» denilebilirdi. Adli Tıp Şurası ve çalışma süresi, çalışma niteliği bir yönetmelikle sağlanabilirdi.

LİTERATÜR

- 1 - Abstrts : Abstracts of papers presented at the third Meeting of the Swedish For Forensic Medicine, Stockholm. December 1972. Stokholm.
- 2 - Camps F.E. : The Medico-Legal sytem in England and Welles (Amsterdam Exc. Méd. 1961, sa 54. sayfa 71)
- 3 - Çhaudre Rober : Coroner et Medical Examiner aux Etats-Unis (Paris Ann. Med. Leg. et 1952. sa 4 sayfa 235).
- 4 - Derobert L : Les conditions d'xercice de la Médecin Legale (Paris. Ann. Méd. Leg. 1958 sa 2 sayfa 78).
- 5 - Derobert L : Organisation des Institus de Médecine Legale (Paris. Ann. Méd. Lég. 1959. sa 4 sayfa 372).
- 6 - Derobert L : Histoire de la Médecine Legale (Roma 1973. 48 sayı 1-sayfa 1-38
 - » 2-sayfa 161-192
 - » 3-sayfa
- 7 - Dervilleé P : The organization of Légal Médecine and its teaching in various countries (Amsterdam. Exc. Méd. 1961 sayı 34. sayfa 72).
- 8 - Gerald Theisiger : The judge and the ekperts vitnes (Ingiltere Med. sci. and the Law 1975. 15 sayı 1. sayfa 3-9).
- 9 - Fitzsimon J : Science and Law (Ingiltere. Jor For. Sci. 1973. 12 sayı 4 sayfa 261-269).
- 10 - Harsaynyi L., Szuchovsky G : Medical Responsibility in operations Fatalilies (İsviçre, For science. 1974. 4 sayı 1 sayfa 7-8).
- 11 - Mosinger M : L'organisation des Institus de Médecine Légale et de la Recherche Scientifique appliquée à la Médecine Legale et de la Criminoloji (Paris. Ann. Méd. Leg. 1959. sa. 3. sayfa 332).
- 12 - Müller M : La responsabilite de l'expert (Paris. Ann. Méd. Leg. 1951. sa. 1 sayfa 43).
- 13 - Özen Cahit : Adlî Tıp dersleri (A.J. yayınlarından Ankara 1952, II baské 1955).
- 14 - Özen Cahit. Sözen Hayri : Adlî Tıp (İ.Ü.T.F. yayınlarından İstanbul 1971).
- 15 - Öztürel Adnan : Médecine Legale en Turquie (Liege Belçika 1962 Acta Med. Leg. et soc. XV. sa 1-2 sayfa 51-54).

- 16 - Öztürel Adnan : Uluslararası Adlî Tıp Akademisi Beşinci Kongresi (İstanbul Ad. Tıb. Eks. 1962 sa 86 sayfa 358-367).
- 17 - Öztürel Adnan, Gral İ. : Adlî Tıp Bakımından Sağlık Hizmetlerinin sosyalleştirilmesi (İstanbul 1963. Ad. Tıb. sa 92 sayfa 5-9).
- 18 - Öztürel Adnan : Adlî Tıp Ankara 1966. Güzel Sanatlar Matbaası 394 sa).
- 19 - Öztürel Adnan : Adlî Tıp Ankara 1971. Güzel İstanbul Matbaası 399 sa).
- 20 - Öztürel Adnan : Adlî Tıp Ders Kitab, (A..T.F. yayınlarından Ankara 1959, 366 sa).
- 21 - Öztürel Adnan : Memleketimizde ve Dünyada Adlî Tıp A..H.F. Der. Ankara 1961. XVIII sayı 1-4 sayfa 161-184).
- 22 - Öztürel Adnan : Tıpta bilirkişilik ve sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi (sağ. dergisi. Ankara 1962 sayı 5-6 sayfa 32-44).
- 23 - Saury R., Fourcade J. : La deposition de medecin. Expert devant le sribinaux francais (İsviçre For sci 1974. 4 sayı 2 sayfa 97-106).
- 24 - şehsuvaroğlu Bedii : Dünyada ve yurdumuzda Adlî Tbbın tarihçesi ve gelişmesi. (İ.. T. Fak. Mec. 1974 Cilt 36 supplementum 60. 123 sayfa.
- 25 - Trillot J., Loiry L, Philipon et Bernardy J : A propos l'expertise Mdico-Legal Judiciare (Paris. Ann. Med. Leg. 1954 sa. 1 sayfa 48).